

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ OKUL DENEYİMİ DERSİNDE İLETİŞİMLE İLGİLİ İLK İZLENİMLERİ

Hürrem Şerife KAYA (*)

Osman SAMANCI (**)

Öz

Eğitim fakültelerinde verilen teorik bilgilerin uygulama süreci olan Okul Deneyimi dersi, öğretmen adaylarının hem gözlem yapmasını hem de deneyim kazanmasını sağlar. Öğretmen adayları, okullara ilk gittiklerinde mesleklerine de ilk adımı atmış olurlar. Bu deneyim, onların düşüncelerini ve duygularını da yönlendirecektir. Bu araştırmanın amacı öğretmen adaylarının okul deneyimi için ilkokullara gittikleri ilk günde sınıf ortamı ve okuldaki iletişim ortamı ile ilgili edindikleri ilk izlenimlerini belirlemektir. Araştırmanın örneklemini Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesinde öğrenim gören 40 sınıf öğretmeni adayından oluşmaktadır. Araştırma verilerinin toplanması amacıyla görüşme formu kullanılmıştır. Veriler içerik analiziyle çözümlenmiştir. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının görüşleri, sınıf ortamı ve okul ortamında iletişim olarak iki ana tema üzerinde yoğunlaşmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okul Deneyimi, sınıf öğretmeni, sınıf ortamı ve iletişim

The First Impressions of Classroom Teachers Candidates About Communication at School Experience Course

Abstract

The application of theoretical knowledge in the process of education faculties School Experience course allows teachers to gain experience and make observations as well. Student teachers, are starting professions at their first days in the school. This experience will guide their thoughts and feelings. The aim of this study was to determine the first impressions of student teachers about the classroom environment and communication at school on their first day of school. The sample of the study Ataturk University Faculty of Education, which is composed of 40 candidates for classroom teachers. Interview form was used to collect research data. The data analyzed by content analysis. The opinions of teachers participating in the study is concentrated on two main themes: The classroom environment and communication at school.

Keywords: School experience, primary school teacher, classroom environment, communication

*) Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı (e-posta: hurremkaplan@gmail.com)

**) Doç. Dr., Atatürk Üniversitesi Eğitim Fakültesi (e-posta: osmansamanci9@gmail.com)

Giriş

Eğitim sisteminin ana unsurları öğretmen, öğrenci ve öğretim programlarıdır. Bu öğelerin hepsi zaman içerisinde değişime uğramıştır. Her nesilde öğrenciler değişmekte, toplum değişmektedir. Yine çağın gereksinimlerine veya ideolojik yaklaşımlara göre öğretim programları da sürekli değişime uğramaktadır. Öğretmenler de çağın gereği olarak tüm bu değişikliklere uyum sağlamak mecburiyetindedirler. Bu yüzden öğretmen yetiştiren kurumlar da büyük önem taşımaktadır.

Eğitim sisteminin temel öğelerinden birisi olan öğretmenlerin hizmet öncesi eğitimleri sürecinde etkin bir şekilde yetiştirilmeleri gerekir. Türkiye’de, Cumhuriyet Tarihi sürecinde Köy Enstitüleri, İlköğretmen Okulları, Yüksek Öğretmen Okulları, Eğitim Enstitüleri, Eğitim Yüksek Okulları, Eğitim Fakülteleri gibi kurumlar aracılığıyla öğretmen yetiştirilmiştir. Öğretmen yetiştirme programlarının en önemli aşamalarından birisi kuşkusuz, öğretmen adaylarını gerçek eğitim ortamlarına hazırlama dönemidir (Sarıtaş, 2007). Bu hazırlama döneminin, öğretmen adaylarının mesleki gelecekleri ve dolayısıyla gelecekteki öğrencileri açısından önemi büyüktür. Bu dönemde aday öğretmen mesleğini yakından tanıma fırsatı bulacak, teoride fark etmediği eksikliklerini uygulamada fark edecektir.

Öğretmen yetiştirmede en önemli unsurlardan birisi de nitelikli meslek elemanlarının nasıl yetiştirileceğidir. Bu amaçla, eğitim fakülteleri yeniden yapılandırılmakta, formasyon derslerinin yeri ve zamanı yeniden belirlenmekte ve okul deneyimi derslerinin içerikleri sürekli olarak yenilenmektedir (Turgut, Yılmaz ve Firuzan, 2005). Çağa uygun olarak yeniliklerin yapılması da mutlaka gereklidir. Çağın gerisinde kalan bir öğretmenin çağdaş bireyler yetiştirmesi beklenemez.

Okul Deneyimi, aday öğretmenlerin de gerekli gördüğü uygulamaları içerir. Okul Deneyimi dersi, öğretmen adaylarının başta mesleğin gerektirdiği genel ve özel alan yeterlilikleri olmak üzere, onların öğretmen niteliklerini geliştiren, deneyimli ve donanımlı hale gelmelerine katkıda bulunan, önemli bir derstir derstir (Şaşmaz Ören, Sevinç ve Erdoğmuş, 2009). Öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğu bu durumun farkındadır ve bu fırsatı iyi değerlendirmeye çalışmaktadır.

Özellikle mesleğe yeni başlayan öğretmenlerin sınıf disiplinini sağlayamama, öğrenci çalışmalarını değerlendiremememe, uygun materyalleri kullanamama, soru sorma tekniklerini bilemememe, öğrencilerini motive edememe ve bireysel farklılıkları algılayamama gibi temel problemlere sahip oldukları bulunmuştur (Azar, 2003, Akt: Şaşmaz Ören vd, 2009) Bir öğretmen mesleğe başlarken geçmiş deneyimleri bu yüzden büyük önem arz etmektedir. Bu yüzden uygulamalara daha yoğun şekilde yer vermek faydalı olacaktır

Güzel ve Oral (2008)’ın yaptıkları araştırmaya göre öğretmen adaylarının en çok zorlandıkları etkinliklerin başında dersin yönetimi ve sınıfın kontrolü gelmektedir (Akt: Bektaş, Horzum ve Ayvaz, 2012). Yapılan bir araştırma sonucunda da okul deneyimi dersleri ile ilgili problem yaşayan öğrencilerin en çok okul idaresi ve uygulama öğretmeni ile problem yaşadığı görülmektedir. Bu bulgular aday öğretmenlerin okullardaki

deneyimlerinde dersin işlenişi, sınıf yönetimi, okul ortamı ve iletişimle ilgili tutum ve davranış geliştirdiklerini göstermektedir (Şaşmaz Ören vd, 2009).

Bir öğretmen ders işlerken çeşitli yöntem ve teknikleri kullanır. Yöntem, hedefe ulaşmak için izlenen en kısa yol ya da kavram ve gerçekleri incelemek için izlenen düzenli yol olarak tanımlanmaktadır. Teknik ise yönetimi uygulamaya koyma biçimi olarak tanımlanır (Demirel ve Yağcı, 2011).

Öğretmen, öğretim yöntemleri konusunda etkin olmalı ve sınıfında farklı yöntemlerle yer vermelidir. Çünkü: her öğrenci aynı yöntemle öğrenemeyebilir, her yöntem tüm öğrenciler için ilgi çekici olmayabilir, bir yöntem her konu için uygun değildir ve tek yöntemle tüm hedeflere ulaşmak mümkün değildir (Gözütok, 2004). Öğretmen adayları fakültede teorik olarak öğrendikleri öğretim stratejilerini okul deneyimi dersinde uygulama öğretmenlerini izleyerek değerlendirme fırsatı bulurlar. Kendileri uygulamaya geçtiklerinde bu stratejileri deneme fırsatı bulurlar ve uygun yöntemleri nasıl seçmeleri gerektiğini deneyimleyerek öğrenirler.

Sınıf yönetimini, öğretmenin sınıfta öğrenme için gerekli düzeni sağlamak üzere, etkili bir ortam oluşturmak amacıyla yaptığı uygulamalar ve izlediği stratejilerin tümü olarak tanımlamıştır (Gözütok, 2004). Sınıf yönetimindeki başarıyı, öğretmenin insan ilişkileri alanında duyarlı ve bilgili olmasına bağlamıştır. Özellikle göreve yeni başlayan öğretmenlerin, öğrencilerini çok sevmelerine karşın sınıfta kontrolü sağlayamadıklarından yakınmaktadırlar (Aydın, 2012). Günümüzde öğretmenlerin öğrencilerin sınıf içi davranışlarını kontrol etme ve sınıf disiplinini sağlamada büyük sıkıntılar çekmelerinin nedenlerinden biri de öğrencilerin motivasyon eksikliğidir (Akbaba, 2006).

Öğretmen eğitiminde, öğretmen adaylarının, olumlu duygu ve düşünceler geliştirebilmeleri için, olumlu davranışlar sergileyen öğretmenleri gözlemlmeleri ve kendilerine model almaları önem taşımaktadır (Oğuz, 2004). Bu durum aday öğretmenlerin okula ısınmasında da etkili olacaktır. Yapılan bir araştırma sonucunda Okul Deneyimi II dersini alan öğrencilerin bu dersin önemli bir boyutu olan uygulama öğretmenine yönelik olarak olumsuz bir görüş taşıdıkları görülmektedir. Bu boyutta yer alan ifadeler incelendiğinde uygulama öğretmenlerinin, uygulama öğrencilerine yönelik olarak onları derse katabilecek; okul yaşantısına ısındırabilecek; Okul Deneyimi II dersini istekli sürdürmelerini sağlayabilecek her hangi bir çaba göstermedikleri; uygulama öğretmenlerinin Okul Deneyimi II dersini isteksizce sürdürdükleri anlaşılmaktadır (Demircan, 2007).

Okul yöneticilerinin tutumu da öğretmen adaylarını etkilemektedir. İyi bir okul yöneticisi okul ortamını aile ortamına yakın hâle getirmelidir (Demirel ve Yağcı, 2011). Meslektaşlardan, okul yöneticilerinden ya da eğitim denetmenlerinden alınan destek öğretmenlerin psikolojik dayanıklılık düzeyini artırarak onların işe ve mesleğe bağlanmalarını olumlu yönde etkileyebilecektir (Sezgin, 2012). Ancak Thomson ve Wendt (1995)'e göre okulların çoğunda, öğretmenler ve yöneticiler arasında mesleki iletişim ve etkileşimin zayıf olduğu kapalı bir iklim görülmektedir (Akt: Sezgin, 2012).

Bu çalışmada öğretmen adaylarının okullardaki ilk deneyimlerinde edindikleri izlenimler, gözlemleri değerlendirilmiş, bunun sonucunda sınıf ortamı ile okul ortamında

iletişim konularındaki düşünce ve görüşleri incelenmiştir. Bu araştırma okul deneyimi derslerinin önemi, alınması gereken önlemler, aday öğretmenleri olumlu ve olumsuz yönden etkileyen durumları ortaya çıkarması bakımından önem taşımaktadır.

Amaç

Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmeni adaylarının ilkokullara Okul Deneyimi dersi için ilk gittiklerinde sınıf ortamı ve okuldaki iletişim ortamıyla ilgili ilk izlenimlerini ortaya çıkarmaktır.

Yöntem

Bu çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden olan durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Durum çalışması, araştırmacının kontrol edemediği bir olgu ya da olayı derinliğine incelemesine olanak veren araştırma yöntemidir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Öğretmen adayları ve okul deneyimi dersine yönelik durum çalışmaları araştırmalarda daha önce de kullanılmıştır.

Araştırma 2012-2013 Eğitim Öğretim yılı güz döneminde Erzurum Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü 3. sınıfta okuyan 40 öğretmen adayı ile gerçekleştirilmiştir.

Öğretmen adaylarına okul deneyimi için gittikleri ilkokullarda ilk gün nelerle karşılaştıklarını, sınıf ortamı ve okuldaki iletişim hakkındaki görüşlerinin neler olduğunu belirlemek amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu yoluyla açık uçlu sorular sorulmuş ve veriler toplanmıştır.

Görüşme formu ile toplanan veriler, içerik analizi ile çözümlenmiştir. İçerik analizinde temel amaç, elde edilen verileri açıklayabilecek kavram ve ilişkilere ulaşmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). İçerik analizi ile elde edilen veriler kavramsal olarak iki araştırmacı tarafından kodlanmış ve kategoriler oluşturulmuştur. Sonuç olarak ortaya iki ana tema çıkmıştır. Verilerin kodlanması ve temaların belirlenmesi sürecinde uzman kontrolü yapılmıştır.

Bulgular ve Yorumlar

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının görüşleri iki ana kategori üzerinde yoğunlaşmıştır. Bunlar;

- Sınıf Ortamı
- Okul Ortamında İletişim

Bulgular, araştırmaya katılanların görüşlerinden de doğrudan alıntılar yapılarak ortaya konulmuş ve yorumlanmıştır.

Sınıf ortamı ile ilgili ilk izlenimler

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarından elde edilen veriler analiz edildiğinde sınıf ortamı ile ilgili şu alt kategoriler ortaya çıkmıştır:

- Öğretmenlerin sınıf yönetimi
- Öğretmen adayları ile öğrenci iletişimi
- Uygulama öğretmeni
- Derslerin İşlenişi

Sınıf yönetimi, kimi deneyimli öğretmenlerin bile sıkıntı yaşadığı bir durumken öğretmen adaylarının bu sıkıntıyı yaşamaması pek mümkün görünmemektedir.

Katılımcıların %50'si sınıf yönetiminin zor olduğu konusunda hemfikirdir. Sınıf yönetiminin iyi olmadığı sınıflarda bunun nedeni olarak öğretmenin eğitim fakültesi mezunu olmaması, sınıf yönetimi dersinde gördüklerinin öğretmenler tarafından uygulanmaması olarak görmüşlerdir. Bazı katılımcılar okulda gördüklerinin gerçek hayatta uygulanmasının zor olacağı kanaatine varmıştır. Bir katılımcı sınıf yönetimi ile ilgili gözlemini şöyle ifade etmektedir:

“Çocuklara laf geçirmek çok zor oluyor. Öğretmen bir türlü çocuklara kendisini dinletemiyor.”

Sınıf yönetimindeki başarı, öğrenci davranışlarının yönetimdeki başarıya bağlıdır (Çelik, 2003). İşin içine davranışlar girdiğinde sınıf yönetiminin neden zor olduğu daha iyi anlaşılabilir. Bir sınıfta birbirinden farklı pek çok çocuk, birbirinden farklı pek çok davranış demektir. Özellikle deneyim sahibi olmayan ve çocuk psikolojisini bilmeyen bir öğretmen için başa çıkması çok güç durumlar yaşanabilir. Bu durumlar karşısında öğretmen paniğe kapıldıkça durum daha da kötüye gidebilir ya da öğretmen yanlış çözüm yollarına sapabilir. Bunların yaşanmaması için öğretmen öncelikle soğukkanlı olabilmelidir. Ardından sorunun kaynağına inmek için neler yapabileceğini düşünmeli ve stratejilerini uygulamaya koymalıdır. Öğretmen ve öğrenciler birbirlerine alıştıkça ve birbirlerini sevdiğçe işler daha da kolaylaşacaktır. Yıllar içinde de öğretmen deneyim kazandıkça sınıf yönetiminde daha başarılı olacaktır.

Öğretmen adayları okulda ilk deneyim günlerinde çeşitli öğretmenlerin derslerine girmişlerdir. Girdikleri sınıflardan bazılarını uslu bazılarını yaramaz, gürültülü olarak tanımlamışlardır. Bu farklılıkları gördüklerinde sınıf yönetiminin önemli olduğu kanısına varmışlardır. Tabi ki sınıf yönetimi sadece bir sınıfın uslu ya da yaramaz olmasıyla ilişkili değildir. Sınıf yönetimi kavramı, öğrencilerin derse katılımı, sınıf düzenlemesi, oturma düzeni gibi birçok bileşeni içinde barındırır. Dersin öğrenciler için sıkıcı geçmesi, öğrencilerin sene boyu hep aynı yerlerde oturmaları, sınıftaki materyallerin sadece süs haline gelmesi, sınıfın aşırı sessiz ya da fazla gürültülü olması gibi durumlar sınıf yönetiminin iyi sağlanamadığının belirtileridir.

Öğretmen adaylarının girdikleri sınıflarda karşılaştıkları öğrencilerle kurdukları iletişim, mesleklerini daha iyi tanımalarını sağlamıştır. Aday öğretmenlerin % 50'si öğrenci yaklaşımlarının kendilerini etkilediğini belirtmiştir. Özellikle öğrencilerin onlara “Öğretmenim” deyişleri kendilerini çok mutlu etmiştir. Aday öğretmenlerden birinin öğrencilerin yaklaşımlarıyla ilgili düşünceleri şunlar:

“Öğrencilerin bana ‘Öğretmenim’ demesi, bana bir şeyler anlatmaları, yaptıklarını göstermeleri, bana sımsıcak sarılmaları, benim resmimi çizmeleri, bana soru sormaları benim için muhteşem ötesi bir şey.”

Öğrencilerin olumlu yaklaşımları yanında olumsuz öğrenci davranışlarıyla da karşılaşan aday öğretmenler olmuştur. Katılımcılardan birinin yaşadıkları şöyle:

“Çocuklara oyun oynatmaya karar verdim ama oyun esnasında öğrenciler dediklerini yapmıyor durmadan itiraz ediyorlardı.”

Yapılan bir araştırma sonucunda öğretmen adaylarının öğrencilerle fazla samimi olması uygulama öğretmenleri tarafından bir sorun olarak görülmüştür (Yeşilyurt ve Semerci, 2011). Öğretmen adayları bu kadar öğrenciyle ilk kez okul deneyimi dersinde karşılaşılıyorlar. Öğrencilerin ilgisi çoğu zaman onları şaşırtıyor ve ne yapacaklarını, nasıl davranacaklarını, nasıl sınırlamalar koymaları gerektiğini bilemiyorlar. Deneyim sahibi olmadıkları için bu oldukça olağan bir durumdur. Zamanla kazanacakları tecrübe, onlara öğrencilerle kurulacak iletişimin incelikleri konusunda yol gösterici olacaktır.

Öğretmen adaylarına göre uygulama öğretmenleri okul deneyimi dersini faydalı ya da faydasız yapan unsurlardan. Mesleki yeterliliğe sahip bir uygulama öğretmenine sahip olan adaylar, onlardan öğrenecekleri şeyler olduğunu, bu dersin kendilerine fayda sağladığını belirtmişlerdir. Bu özelliklere sahip bir uygulama öğretmenine sahip olduğunu düşünen aday öğretmenlerin sayısı beştir. Onlardan biri konuyla ilgili şunu belirtiyor:

“Merak ettiklerimi sordum, öğretmenim de tecrübelerine ve inandıklarına dayanarak çok güzel cevaplar verdi.”

Araştırmada uygulama öğretmeni açısından hayal kırıklığına uğrayan öğretmen adayları da beş kişidir. Onlardan birinin gözlemleri şunlar:

“Öğretmen çocuklara bağırarak derse başladı. Ben bütün öğretmenlerin bizim okulda öğrendiğimiz gibi olduğunu düşünüyordum.”

Yapılan bir araştırmada uygulama öğretmenleri, uygulama öğretmenlerinin belirli standartlara sahip olmaları gerektiğini belirtmişlerdir (Yeşilyurt ve Semerci, 2011). Bu araştırmada aday öğretmen adaylarının da bu beklentisi ortaya çıkmaktadır. Öğretmen adayları için hem iyi hem kötü örnekleri görmek bazı açılardan faydalı olabilir; ancak iyi örneklerin doğru deneyimler kazanmak için mutlaka gerekli olduğu da bir gerçektir. Okulda öğrenilen teorik bilgilerin uygulandığı bir sınıfta gözlem yapmak öğrenilenlerin içselleştirilmesini kolaylaştıracaktır.

Katılımcılar okulda ilk deneyimlerinde karşılaştıkları ders işleniş biçimleriyle ilgili gözlemlerini paylaşmışlardır. Kimileri uygulama öğretmenlerinin bu konuda yeterli olduğunu kimi de yetersiz olduğunu belirtmiştir. Katılımcılarda biri bu konuda şunları dile getirmektedir:

“Öğretmen öğrencilere oyuna dair hiçbir şey yaptırmıyor. Bize de ‘Verimli öğrenmiyorlar.’ diye yakınıyor.”

Oysa ki çocuklar yaparak yaşayarak öğrenirler. Bunun en güzel yollarından biri de oyundur. Konuyla ilgili bir fıkra, örnek olay, tekerleme belki bir fotoğraf da ilgi çekme aracı olarak kullanılabilir.

Katılımcılar öğretim yöntem ve tekniklerinin öneminden de bahsetmiştir. Değişik yöntem ve tekniklerin dersi daha ilgi çekici ve öğretici hale getireceğini ifade etmişlerdir. Adaylardan bazılarının görüşleri şöyle:

“Öğretmenler alternatif öğretim yöntem ve tekniklerini kullanırlarsa dersi daha zevkli işleme imkanına sahip olabilirler.”

“Bilgisayar kullanmayı bilmek önemli. Çünkü çocuklar bilgisayarı açıp konu anlatınca daha iyi dinliyorlar.”

İlköğretim programlarının içerisinde gözlem ve inceleme, tartışma, problem çözme, rol oynama, gösteri, oyun, anlatım, beyin fırtınası, soru-cevap, drama, kavram haritası, balık kılıcı, zihin haritası, aktif öğrenme gibi yöntem ve teknikler yer almaktadır (Akçadağ, 2010). Konunun iyi anlaşılması yani hedefleri gerçekleştirebilmek için öğretmen konuya, sınıfın donanımına ve öğrenci düzeyine uygun yöntem ve teknikleri belirleyebilmeli ve uygulamalıdır. Ancak ülkemizde öğretmenler genellikle kendilerine uygun birkaç yöntem ve tekniği zamanla belirleyip hep bunları kullanıyor. Özellikle geleneksel yaklaşıma alışkın olan öğretmenler sözlü anlatım ve soru cevap tekniklerine alışkınlar. Oysa dersi farklı bir teknikle işlemek bile çocuğun ilgisini çekmek için yeterli olabilecektir.

Okul ortamında iletişim ile ilgili ilk izlenimler

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarından elde edilen veriler analiz edildiğinde okulda geçirdikleri ilk günün sonunda okuldaki iletişim ortamı ile ilgili şu kategoriler ortaya çıkmıştır:

- Öğretmen adayı-okul yönetimi iletişimi
- Öğretmen adayı ile öğretmenler arasındaki iletişim

Araştırmaya göre sıcak bir okul ortamıyla karşılaşan öğretmen adayları kendilerini rahat hissetmişler, okulu benimsemeleri kolaylaşmıştır. Tam tersi bir ortamla karşılaşan öğretmen adaylarının ise hevesleri kırılmış, burukluk yaşamışlardır.

İki farklı okula gitmiş olan öğretmen adaylarının okul yönetimiyle ilgili ifadeleri durumu ortaya koymaktadır:

“Özellikle müdürün içten davranışları beni okula bağlamıştı.”

“Okul yönetimi bizi beklediğimiz gibi sıcak karşılamadı.”

Okul ortamının öğretmenler tarafından nasıl algılandığı, onların okula ve mesleğe bağlanmaları ve dayanıklılık düzeylerini artırmaları açısından önemlidir. Bu bağlamda, okul ikliminin destekleyici ve katılımcı bir özelliğe sahip olması, öğretmenlerin dayanıklılık düzeylerini geliştirmeye yardımcı olabilir (Sezgin, 2012).

Yetersiz iletişimden kaynaklanan kurum içindeki kırgınlık, sürtüşme ve çatışmalar personelin moral ve motivasyonunu olumsuz yönde etkileyebilmekte; örgütsel verimlilik ve örgütsel bağımlılık düzeyinin düşmesine neden olabilmektedir (Şahin, 2007). Yönetim – öğretmen iletişiminin kötü olduğu bir ortamda öğretmen, mecbur kalmadıkça yönetimle yüz yüze bile gelmemeye çalışacaktır. Bu da başlı başına bir stres kaynağı olacaktır. Öğretmen adayları için süreç daha kısadır ancak ilk deneyimleri olduğu için unutulmayacak bir ilk izlenim açısından önem taşımaktadır.

Araştırmaya göre öğretmenler arası iletişimin iyi olması, yardımlaşma, paylaşımında bulunma ve huzurlu bir ortam için gereklidir. Özellikle az sayıda öğretmenin bulunduğu okullarda bu daha da önem kazanır. Görüşme sonucunda diğer öğretmenlerle aralarındaki iletişimi katılımcılardan ikisi şöyle ifade etmiştir:

“Okulda en hoşuma giden tutum, müdür yardımcısı ve öğretmenlerin hem öğrencilere hem birbirlerine hem de biz stajyer öğretmenlere karşı olumlu, yardımcı olmaya çalışan tutumuydu. Bizlere öğrenciden çok öğretmen gibi davrandılar.”

“Öğretmenlerin bana meslektaşları gibi davranıp hal hatır sormaları beni çok mutlu etmişti.”

Bir çalışma ortamında sıcak bir ortamın olması sağlıklı iletişime bağlıdır. Sağlıklı iletişim kurulabilen bir kurumda mesleki doyum artar, sorunlar kolay çözülür, gereksiz gerginliklerin önüne geçilmiş olur. Bu sayede kişi için çalışmak, bir zorunluluk olmaktan çıkıp kişinin zevk aldığı bir uğraş haline gelecektir ve bunun sonucunda mesleğini en iyi şekilde yapmaya çalışacağından verim de artacaktır.

Sonuç ve Öneriler

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarından elde edilen verilere göre ortaya çıkan sonuçlar ve buna bağlı olarak öneriler aşağıda sunulmuştur.

Öğretmen adaylarının önemli bir kısmı (%50), sınıf yönetiminin ve eğitim fakültesinde öğrenilenlerin gerçek sınıf ortamında uygulanmasının zor olduğunu ifade etmişlerdir. Öğretmen adaylarının mesleğe başladıklarında bu konuyla ilgili zorluklar yaşamamaları için okul deneyimi derslerinde daha aktif olmaları sağlanabilir.

Öğretmen adaylarının yarısı öğrencileri tanımanın ve iyi iletişim kurmanın önemli olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrencilerle kuracakları iletişimde uygulama öğretmenleri iyi birer yol gösterici olabilirler. Bunun için fakülte ile uygulama öğretmeni arasında iş birliği yapıp öğretmen adaylarına hem fakültede hem de uygulama okullarında rehberlik edilebilir.

Uygulama öğretmenleriyle ilgili görüş bildiren öğretmen adaylarının %50'si uygulama öğretmeninden memnunken geriye kalan %50'si memnun değildir. Öğretmen adaylarının fakültede öğrendiklerini gerçek sınıf ortamında gözlemlenmeleri önemlidir. Bu yüzden uygulama öğretmenlerinin seçiminde bazı standartlar belirlenebilir.

Öğretmen adaylarının önemli bir kısmı derslerin daha eğlenceli işlenmesi gerektiğini, çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerinin kullanılması gerektiğini ifade etmişlerdir. Uygulama öğretmenlerinin doğru seçilmesi bu konuda önem taşımaktadır. Ayrıca öğretim yöntem ve tekniklerinin kullanımı bakımından öğretmen adaylarının yeterli uygulama yapmasına olanak verecek şekilde düzenlemeler yapılabilir.

Okul yönetimi tarafından sıcak karşılanan öğretmen adayları okullarını benimsemişler, tersi durumla karşılaşan öğretmen adayları ise okullarından memnun kalmamışlardır. Bu konuda fakülte ile okul arasındaki iş birliği önemlidir. Fakülte, öğretmen adayları okullarına gitmeden önce okul yönetimini bu konuda yönlendirebilir.

Öğretmen adayları kendileriyle gerçek öğretmenmiş gibi iletişim kuran öğretmenlerin bulunduğu okullarda kendilerini daha iyi hissetmişlerdir. Okul yönetimi bu konuda öğretmenlerine önceden bilgi vererek bu iletişimin sağlıklı bir şekilde yürütmesini sağlayabilir.

Kaynakça

- Akbaba, S. (2006). Eğitimde motivasyon. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13.
- Akçadağ, T. (2010). Öğretmenlerin ilköğretim programındaki yöntem teknik ölçme ve değerlendirme konularına ilişkin eğitim ihtiyaçları. *Ahmet Yesevi Üniversitesi Bilgi Dergisi*, 53, 29-50.
- Aydın, A. (2012). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Azar, A. (2003). Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması dersine ilişkin görüşlerin yansımaları. *Milli Eğitim Dergisi*, 159.
- Bektaş, M., Horzum, M.B., Ayvaz, A. (2012). Sınıf öğretmeni adaylarının okul deneyimi dersinin amaç ve etkinlikleri hakkındaki görüş ve önerileri, *Akademik Bakış Dergisi*, 33.
- Çelik, V. (2003). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Demircan, C. (2007). Okul Deneyimi II dersine yönelik öğrenci görüşlerinin incelenmesi, *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 119-132.
- Demirel, Ö. ve Yağcı, E. (2011). *Anadolu öğretmen liseleri için öğretim ilke ve yöntemleri*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Gözütok, F.D. (2004). *Öğretmenliği geliştiriyorum*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Güzel, H. ve Oral, İ. (2008). Selçuk Üniversitesi OFMAE Bölümü öğrencilerinin okul deneyimi etkinlikleri üzerine bir araştırma. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 249-261.
- Oğuz, A. (2004). Okul Deneyimi I dersinin öğretmen adayları üzerindeki etkileri. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11, 141-162.

- Sarıtaş, M. (2007). Okul deneyimi i uygulamasının aday öğretmenlere sağladığı yararlar konusundaki görüşlerin değerlendirilmesi, *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, XX(1), 121-143.
- Sezgin, F. (2012). İlköğretim okulu öğretmenlerinin psikolojik dayanıklılık düzeylerinin incelenmesi, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20(2), 489-502.
- Şahin, A. (2007). Türk kamu yönetiminde yönetsel iletişim ve bu konuda düzenlenen bir anket çalışmasının sonuçları, *Maliye Dergisi*, 152, 81-102.
- Şaşmaz Ören, F., Sevinç, Ö.S., Erdoğan, E. (2009). Öğretmen adaylarının okul deneyimi derslerine yönelik tutumlarının ve görüşlerinin değerlendirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*,15(58), 217-246.
- Turgut, M., Yılmaz, S., Firuzan, A.R. (2005). Okul deneyimi uygulama sürecinin değerlendirilmesi üzerine bir araştırma. *Bilim, Eğitim ve Düşünce Dergisi*, 8 (2).
- Yeşilyurt, E., Semerci, Ç. (2011). Uygulama öğretmenlerinin öğretmenlik uygulaması sürecinde karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Akademik Bakış Dergisi*, 27.
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Kitabevi.